

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansanterveyslain, tuberkuloosilain ja mielisairaslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kansanterveyslakia, tuberkuloosilakia ja mielisairaslakia muutettavaksi siten, että eräissä tapauksissa mielisairaslain mukainen mielisairaanhoidon ja tuberkuloosilain mukainen tuberkuloosin vastustamistyö voitaisiin valtioneuvoston luvalla järjestää kansanterveyslaissa tarkoitetun terveyskeskuksen toimintana.

Esityksen mukainen hallinnollista ja toiminnallista päällekkäisyyttä poistava järjestely koskisi mielisairaanhoidon osalta vain Helsingin ja Turun kaupunkia sekä tuberkuloosihoidon osalta Helsingin kaupunkia.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1986 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Helsingin kaupunki muodostaa yksin tuberkuloosilain (355/60) 3 §:ssä tarkoitetun tuberkuloosipiirin. Vastaavasti Helsingin kaupunki ja Turun kaupunki muodostavat omat mielisairaslain (187/52) 3 §:n mukaiset mielisairaanhuoltopiirit. Nykyistä järjestelyä voidaan pitää poikkeuksellisen ja ongelmallisen, koska esimerkiksi Helsingin kaupungin erikoislääkärijohtoinen yleissairaanhoito on jo kansanterveyslain alaisena.

Tuberkuloosin vastustamistyö on järjestetty Helsingin tuberkuloosipiirissä siten, että keskusparantolana toimii Laakson sairaala, jossa on 155 sairaansijaa tuberkuloosihoitoa varten. Hoitopäiviä kertyi vuonna 1983 yhteensä 44 952. Osa Laakson sairaalasta on kansanterveyslain alaisen toiminnan käytössä. Helsingin tuberkuloositöimistössä oli käyntejä vuonna 1983 yhteensä 56 357.

Mielisairaanhoidon varten Helsingin kaupungilla on Hesperian, Nikkilän ja Röykän sairaalat, joissa käytössä olevia sairaansijoja on noin 1 280. Mielenterveyslaitoksen viidelle aluetoimistolle

kertyi hoitokäyntejä vuonna 1983 yhteensä 20 597.

Turun mielisairaanhoidopiirin sairaalana toimii Kupittaa sairaala, jossa on 364 sairaansijaa.

Nykyinen järjestely on aiheuttanut jossain määrin hallinnollista ja toiminnallista päällekkäisyyttä, jota voitaisiin poistaa mahdollistamalla mainittujen toimintojen toteuttaminen kansanterveyslain alaisena terveyskeskustoimintana. Järjestely poistaisi organisaatioiden erillisyydestä johtuvia yhteistyön esteitä sekä näin tehostaisi voimavarojen käyttöä ja parantaisi niiden tarkoituksenmukaisempaa ohjausta.

Kunnan terveyslautakunta vastaa sekä terveyskeskuksen että tuberkuloosipiirin ja mielisairaanhoidopiirin johtamisesta. Samoin piirien rajat ovat yhteneväiset terveyskeskuksen rajojen kanssa. Molemmat kaupungit omistavat yksin kaikki edellä mainitut sairaalat.

Esitys koskee hallinnollisia uudellenjärjestelyjä ja näin ollen mielisairaslain sekä tuberkuloosilain yksilöä koskevat säännökset tulevat edelleen toiminnassa sovellettaviksi.

Esitykseen sisältyvän tuberkuloosilain uuden 5 a §:n mukaan valtioneuvosto voisi myöntää

kunnalle oikeuden järjestää tuberkuloosilain mukainen tuberkuloosin vastustamistyö kansanterveyslaissa tarkoitetun terveyskeskuksen toimintana, mikäli tuberkuloosipiiriin kuuluu vain yksi kunta.

Vastaavasti milloin mielisairaanhuoltopiiriin kuuluu vain yksi kunta, valtioneuvosto voisi myöntää kunnalle oikeuden järjestää mielisairaslain mukainen mielisairaanhoito terveyskeskuksen toimintana. Säännös sisällytettäisiin mielisairaslain uudeksi 3 a §:ksi.

Lisäksi kansanterveyslain 15 §:ään tulisi sisällyttää uusi 5 momentti, joka mahdollistaisi tuberkuloosin vastustamistyön ja mielisairaanhoidon järjestämisen terveyskeskuksen toimintana tuberkuloosilain ehdotetun 5 a §:n ja mielisairaslain ehdotetun 3 a §:n mukaisissa tapauksissa.

Helsingin kaupunki ja Turun kaupunki ovat tehneet sosiaali- ja terveysministeriölle esitykset muutoksen toteuttamiseksi. Mielenterveyshuollon komitean mietinnön (Komiteanmietintö 1984: 17) ja sairaalahallintotoimikunnan mietinnön (Komiteanmietintö 1983: 17) perusteella valmisteltavana on laajemmat mielisairaanhoidon ja tuberkuloosin vastustamistyön uudelleenjärjestelyt.

Tällä esityksellä ei ole tarkoitus vaikuttaa näihin uudistussuunnitelmiin. Sairaalapiirirajatoimikunnan mietinnössä (Komiteanmietintö 1980: 65) on katsottu, että Helsingin erityisolosuhteista johtuen mielisairaanhuolto- ja tuberkuloosipiirien yhtenäistäminen voidaan toteuttaa liittämällä piirien tehtävät tarpeellisilta osin kaupungin terveydenhuollon organisaation ja kansanterveyslain mukaiseksi toiminnaksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtion- tai kunnallistaloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1986 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansanterveyslain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 15 §:ään, sellaisena kuin se on 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), uusi 5 momentti seuraavasti:

15 §

Sen lisäksi mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tuberkuloosilain 5 a §:ssä tarkoitetussa tapauksessa tuberkuloosin vastustamistyö ja mielisairaslain 3 a §:ssä tarkoitetussa tapauksessa

mielisairashoito järjestää terveyskeskuksen toimintana, jos valtioneuvosto on antanut erikseen mainitussa laissa tarkoitetun luvan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

2.

Laki tuberkuloosilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 26 päivänä heinäkuuta 1960 annettuun tuberkuloosilakiin (355/60) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §
Milloin tuberkuloosipiiriin kuuluu vain yksi kunta, valtioneuvosto voi myöntää kunnalle oikeuden järjestää tuberkuloosilain mukainen tuberkuloosin vastustamistyö kansanterveystyönä.

15 §:n 1 momentissa tarkoitetun terveystieteellisen toimintana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

3.

Laki mielisairaslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 2 päivänä toukokuuta 1952 annettuun mielisairaslakiin (187/52) uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §
Milloin huoltopiiriin kuuluu vain yksi kunta, valtioneuvosto voi myöntää kunnalle oikeuden järjestää mielisairaslain mukainen mielisairaanhoidon kansanterveystyönä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun terveystieteellisen toimintana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikström*

1.

Laki**kansanterveyslain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 15 §:ään, sellaisena kuin se on 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Sen lisäksi mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tuberkuloosilain 5 a §:ssä tarkoitetussa tapauksessa tuberkuloosin vastustamistyö ja mielisairaslain 3 a §:ssä tarkoitetussa tapauksessa mielisairashoito järjestää terveyskeskuksen toimintana, jos valtioneuvosto on antanut erikseen mainitussa laissa tarkoitetun luvan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

2.

Laki**tuberkuloosilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 26 päivänä heinäkuuta 1960 annettuun tuberkuloosilakiin (355/60) uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Milloin tuberkuloosipiiriin kuuluu vain yksi kunta, valtioneuvosto voi myöntää kunnalle oikeuden järjestää tuberkuloosilain mukainen tuberkuloosin vastustamistyö kansanterveyslain 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun terveyskeskuksen toimintana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

3.

Laki

mielisairaslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 2 päivänä toukokuuta 1952 annettuun mielisairaslakiin (187/52) uusi 3 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 a §

Milloin huoltopiiriin kuuluu vain yksi kunta, valtioneuvosto voi myöntää kunnalle oikeuden järjestää mielisairaslain mukainen mielisairaanhoidon kansanterveyslain 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun terveyskeskuksen toimintana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

